

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

XLVIII. Quae, & qualis sit gratiae & Liberi arbitrij cooperatio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

3. Frustra erunt præcepta, monita. &c.

4. Omnis diligentia erit tollenda; ac in solam fidem incumbendum: cætera cessandum esset.

Dico Ad I. Liberum arb. nec est carneum, nec lapideum; sed vis media & naturalis, quæ formam vtriusque potest induere. Ita *Aug. l. de spir. & lit. c. 33.*

Ad II. Cor mundum creati est cor mundari.

Ad III. Litera agit de prima creatione: Dein & de iustificatione capitur: Ipse enim iustificat nos.

Ad IV. *Venit* sic ut possit non venire: *Venit* autem sequens vocantem non coactè.

Ad V. Cum non sumus sufficientes, ergo aliquid possumus.

Ad VI. Operatur omnia; sed non sine nobis cooperantibus.

Ad VII. Neque excitat, nec iuuat Velle nostrum sine nobis: vnde ait: *salutem vestram operamini.*

Ad VIII. Semen non est gratia Dei necessitas ad operandum, ut vult Caluinus; sed charitas infusa, ait *S. Hieron. l. 2. contra Iovin.*

Ad IX. Id probat, peccatorem sine gratia reuiuiscere non posse: at non probat, peccatorem non posse, præueniente gratiâ excitatum, cooperari suo resuscitatori.

QVÆSTIO XLVIII.

Qua, & qualis sit Cooperatio Gratia, & Liberi arbitrij?

Orthodoxæ hinc doctrinæ syno-

psin reddere pretium erit.

I. Processus renouationis Christi-anæ est septigradus.

1. Homo gratiâ destitutus iacet.

2. Vocatione Dei interna excitatur.

3. Huic assentiens eligit pœnitentiam.

4. Opera facit pœnitentiæ.

5. Sic disposito gratia iustificationis infunditur.

6. Iustificatus statuit opera iustificationis exercere.

7. Exercet ipsa.

II. Homo ante omnem gratiam pollet libero arb. ad Naturalia, Moralia, & Supernaturalia: teste *S. Aug. l. de Spir. & lit. c. 33.* Quia lib. arb. non potest Dari, Tolliue per gratiam, aut peccatum: Nam libero arb. possumus benè malèue vtis; at gratiæ donis nemo malè; peccato nullus bene vti potest. *Non tolli potest*; quia gratia perficit naturâ; peccatum debilitat, non extinguit eam.

2. Habet igitur ante gratiam homò *Potentiam remotam & imperfectam* ad opera pietatis. *Aug. l. de prædest. c. 5. Possè habere fidem, & caritatem natura, est hominum.*

3. Atque idcirco nihil ex se facere ad salutem potest. Ita *Aug. li. 1. Retract. c. 22. In potestate hominis est, mutare in melius voluntatem; sed ea potestas nulla est, nisi detur à Deo; ut scriptum: Dedit eis potestatem filios Dei fieri.*

KEMNITIVS. Homo habet vires, Aut aliquas; ergo poterit aliquid sine Deo, contra *Ioan. 5. Sine me nihil potestis*: Aut nullas; ergo extinctum est lib. arb. & cooperari gratiæ nequit.

AT

At ex dictis patet de *Potentia Remota.*

I II. Gratia Excitans interna necessario præit conuersionem; & Adiuuans nõ sufficit per prædicationem Euangelij, lectionem. &c. Vt Lutherocaluinistæ contendunt.

1. Quia Ioan. 5. *Nemo venire potest ad me, nisi Pater meus traxerit eum,* gratia Excitante.

2. Sic *Con. Arausic. can. 7. & Trid. sess. 6. c. 5. & 6. & S. Patres.*

3. Ratio. Quia Adiuuans gratia requiritur ad exercitium actus: Excitans ad specificationem.

LYTHERO-CALVINISTÆ INSTANT. Si semper requiritur Excitatio præueniens; 1. Eequi conuertuntur aliqui in momento? 2. Non erit in potestate hominis sua conuersio; sicut nec excitatio. 3. Fidem habentes per eam orare possunt; ideo non egent excitante. 4. *Aug. l. de Spir. & lit. c. 34. Visorum suasionibus agit Deus, vt velimus, & credamus; siue extrinsecus per euangelicas exhortationes, siue intrinsecus, vbi nemo habet in potestate, quod ei in mentem ventat.*

DICO AD I. Conuersio accepta pro actu consentientis vocationi, semper est momentanea; sumpta pro toto opere vocationis, deliberationis, assensionis, eget tempore, nec longo.

AD II. Augustino, *lib. de Spir. & lit. c. 31.* id est in potestate, quod ad est, cum volumus; & abest, cum nolumus: vt fides, conuersio, gratia præueniens.

AD III. Fides est in peccatore, sed mortua: eget excitante gratia.

AD IV. Excitantis est, proponere obiectum menti congruum: & hoc fat est si fiat ext. insecus: teste ibi S. Augustino: qui tamen non negat internam Dei suasionem.

V. Gratia Excitans datur homini sine meritis præcedentibus, aut præparatione vlla: sed non datur sine actione hominis; etsi detur sine cooperatione lib. arbitrij. Quia Excitans dat initium bonæ cogitationis & desiderij; at hæc sunt hominis, si repentina; sin' & motus secundi sunt, cum sunt liberi arbitrij.

VI. Ad Assentiendum gratiæ Excitanti necessaria est gratia Adiuuans. *Trid. sess. 6. c. 5. Aug. Enchir. c. 32.*

2. Neutra tamen necessitat voluntatem. Nam gratia Sufficiens reijci potest: Efficax, ex hypothesi non potest; at absolute potest repudiari. Quia ea est suasio, qua non determinat voluntatem, sed inclinatur per modum proponentis obiectum; sed sic, vt aptum esse homini scit Deus.

3. Adiuuans verò consistit in Directione hominis; in Protectione; in Cooperatione intrinseca. In hisce vocatus homo liberè mouetur in Deum ac sponte; quia potest vocationem recipere & reuicere: quod non est necessario moueri; vt quidam exponunt *Conc. Trid. sess. 6. c. 5. can. 4. Vide Bell. lib. 6. c. 15.*

VII. Conuersio hominis, aut Opus pium quodlibet, quæ Opus, est arbitrij cum auxilio generali; quæ pium est gratiæ; quæ opus pium, est ab vtroq; simul. Proinde ad reliqua Conuersionis opera ext. seu interna, non requiritur Nova Gratia; sed continuatio datæ Efficacis, vt ad quam indubiè cætera opera consequuntur.

VIII. Habitus gratiæ Iustificantis à solo Deo infunditur; nõ tamen sine præiua dispositione nostra. Quia, cum

k

non

non educatur è potentia materiæ, creari debet: quod solius est Dei. Aug. in Psal. 118. *Quis facit in homine iustitiam, nisi qui iustificat impium?* Homo iustus autem potest acceptam iustitiam

exercere, cum vult, cum Gratia Adiuuante; noua excitante nil opus ordinariè, nam in arduis planè opus speciali est.

III. DE IUSTIFICATIONE.

De hac quinque: 1. De Iustificationis quidditate: 2. De Iustitia Inherente. 3. De Naturalis iustitie Qualitate: 4. Operibus: 5. Et Meritis.

QVÆSTIO XLIX.

Quid & Quotuplex est Iustificatio?

IUSTIFICATIO est trāslatio hominis à statu peccati, ad statum gratiæ. Vel, Nō est sola peccatorum remissio; sed & Sanctificatio seu Renouatio interioris hominis, per voluntariam susceptionem gratiæ. & donorum. Vnde bipartita est: Remissio peccati & Infusio gratiæ: Estque duplex: Prima habitualis, ex impio faciens iustum: Secunda actualis, ex iusto iustiore. Ita S. Aug. Con. 26. in Psal. 118. De hac hinc.

II. Acceptio Iustificationis in Scriptura est quadruplex: vt significet

1. Declarare iustum: vt Prou. 7. *Qui iustificat impium, & condemnat iustum.* Hanc propriam, solam esse contendunt Luthero-caluinistæ.

2. Præcipere Lege iustitiam: Ps. 118. *Iustificationes tuas custodiam.*

3. Acquirere iustitiam: vt Rom. 3. *Iustificati gratis.*

4. Augere iustitiam. Eccl. 18. *Ne verearis vsque ad mortem iustificari.*

III. Iustificationis causa est quadruplex: Finis, Efficiens, Materia, Forma.

- Causa } Finalis, 1. *Principalis*, Deus: 2. *Minus principalis*, Gloria Christi, & hominum beatitudo.
- Efficiens, 1. *Primaria*, Misericordia Dei: 2. *Meritoria*, ex condigno, Christi passio: 3. *Instrumentalis*, coniuncta Christi Humanitas: 4. *Separata*, est Scriptura.
- Materialis, 1. *Subiectiua* est Anima humana: 2. *Dispositiua*, Voluntas.
- Formalis, 1. *Intrinsicca* est habitus gratiæ: 2. *Extrinsicca*, vel, *Exemplaris*, est Christi iustitia: 3. *Formalis in actu*, sunt opera bona.

QVÆ.